

27.10.2021

VN/6154/2021

Sisäministeriön kirjaamo

Viite: VN/6154/2021-SM-3

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto; Sisäministeriön luonnos hallituksen esitykseksi pelastuslain 40 ja 48 §:n ja sisäministeriön asetus ulkoisista pelastussuunnitelmista annetun sisäministeriön asetuksen muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua pelastuslakiin (379/2011) ja sisäministeriön asetukseen (612/2015) esitetyistä muutoksista. Ehdotetut muutokset liittyvät muun muassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/18/EU täytäntöönpanoon tarkentamiseen, jälkitorjuntaan ja kuulemiseen sekä ulkoiseen pelastussuunnitelmaan.

Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta (40 §)

Esityksen tavoitteena on tehdä tarkennuksia pelastuslain 40 §:än eräiden säteilyturvadirektiivin vaatimusten tarkentamiseksi. Pykälän soveltamisala laajenisi siten, että se koskee kaikkia onnettomuustilanteita, ei ainoastaan tulipaloja. Perusteluissa todetaan Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan rooli. Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole lausuttavaa pykälän 40 §:n osalta.

Eriyistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma (48 §)

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että vaarallisten aineiden kuljetukseen (VAK) liittyvien säännösten ja määräysten tarkoituksena on ehkäistä onnettomuuksia ja vähentää mahdollisten onnettomuuksien seurauksia. Ministeriö pitää hyvänä asiana, että jatkossakin pelastuslaitos tekee suuronnettomuusvaaran omaaviin kohteisiin ulkoisen pelastussuunnitelman sekä valmistautuu harjoitusten avulla onnettomuuksiin yhteistoiminnassa alueen toimijoiden kanssa, esimerkiksi ratapiha-alueella ja satama-alueella.

Kuten perustelumuistioissa todetaan, on EU:n rautatiesäätelyyn ja kansallisesti raideliikennelakiin (1302/2018) perustuen kansallista VAK-ratapihojen turvallisuusselvitysvaatimuksesta luovuttava. VAK-lakiluonnoksessa esitetään sisäisestä pelastussuunnitelman laajentamista. Jatkossakin suunnitelma tulisi tehtäväksi muun muassa Liikenne- ja viestintäviraston (silloisen Rautatieviraston) nimeämille järjestelyratapihoille, mutta jatkossa velvoite koskisi myös muita alueita, kuten VAK-lakiluonnoksessa todetaan.

Pelastuslain nojalla ulkoisista pelastussuunnitelmista annetun sisäministeriön asetuksen (1286/2019) vaatimusten mukaan toiminnanharjoittajan on toimitettava pelastuslaitokselle sisäinen pelastussuunnitelma ulkoisen pelastussuunnitelman laatimista tai päivittämistä varten. VAK-lain luonnoksen 33 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto kuulisi muun muassa pelastusviranomaisista ja alueellista aluehallintovirastoa ennen sisäisen pelastussuunnitelman hyväksymistä. Hyväksymisen jälkeen pelastussuunnitelma on oltava muun muassa näiden

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

viranomaisten saatavilla. Vastaavalla tavalla Liikenne- ja viestintävirasto kuulisi muun muassa pelastusviranomaista ja aluehallintovirastoa satamaa tai satama-aluetta koskevan turvallisuus selvityksen osalta, joka sisältäisi pelastussuunnitelman. Myös tässä tapauksessa hyväksytyt asiakirjat olisi viranomaisten saatavilla.

Sekä uudistuva VAK-lainsäädäntö että valmisteilla oleva pelastuslainsäädäntömuutos velvoittaisivat satamanpitäjän toimittamaan turvallisuus selvityksen ja sen liitteenä olevan sisäisen pelastussuunnitelman sekä rataverkon haltijan toimittamaan sisäisen pelastussuunnitelman laeissa säädetyille viranomaisille. Rataverkon haltija laatii sisäisen pelastussuunnitelman yhdessä rautatieliikennettä harjoittavien ja muiden alueella toimintaa harjoittavien kanssa. Viranomaiset ja tarve eroavat, mutta isossa kuvassa molemmissa tapauksissa on kyse onnettomuuteen varautumisesta. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että toimijoiden näkökulmasta asiakirjoihin liittyvät vaatimukset voivat olla osin päällekkäisiä. Eräissä VAK-HE-luonnoksen lausunnoissa lausuttiin, että eri viranomaisten vaatimat erilliset suunnitelmat ja niihin liittyvät päivitykset aiheuttavat hallinnollista taakkaa.

VAK:n näkökulmasta tarkoitus olisi, että kohteissa, joissa edellytetään sisäistä ja ulkoista pelastussuunnitelmaa, nämä olisivat riittävässä määrin yhdenmukaistettu onnettomuustilanteissa toimimiseksi. Uuden VAK-lain nojalla annettavassa asetusluonnoksessa olisi tarkoitus säätää, että jos tilapäisen säilytyksen paikalta edellytettäisiin sisäistä pelastussuunnitelmaa muun lain nojalla tai EU-lainsäädännössä, ei erillistä VAK-laissa tarkoitettua suunnitelmaa edellytettäisi, vaan vastaavat asiat voidaan koota muuhun suunnitelmaan. Säännösluonnos vastaisi pelastuslain (379/2011) nojalla pelastustoimesta annetun VN-asetuksen (407/2011) 1 §:ä.

Voimaantulo

Voimaantulosta liikenne- ja viestintäministeriön toteaa, että VAK-lain uudistuksen voimaantuloajankohta saattaa muuttua myöhäisemmäksi aikaisemmin arvioidusta kevästä 2022.

Suunnitelmien hyödynnettävyys

Lisäksi suunnitelmia koskevissa toimintamalleissa tulisi huomioida, että tieto suunnitelmista ja tarvittaessa näiden sisällöstä on saatavissa myös digitaalisessa muodossa hyödyntäen yleisiä toimintatapoja, joita käytetään paikkatiedosta, rakennetusta ympäristöstä sekä liikennejärjestelmästä olevan tiedon hyödyntämiseksi laajasti viranomaisten valvonnan ja pelastustoimen käyttöön.

Laura Eiro
Osastopäällikkö, ylijohaja

Mari Suominen
Neuvotteleva virkamies

Jakelu Sisäministeriön kirjaamo
Liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamo

Tiedoksi Annika Parsons/Sisäministeriö
Anu Häkkinen/Liikenne- ja viestintävirasto